

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1987

Vyhlášené: 16.03.1987

Časová verzia predpisu účinná od: 01.06.1987

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

18

VYHLÁŠKA

Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu

ze dne 3. ledna 1987,

**kterou se stanoví požadavky na ochranu před výbuchy hořlavých
plynu a par**

Český úřad bezpečnosti práce podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, a Český báňský úřad podle § 57 odst. 1 písm. d) zákona č. 41/1957 Sb. o využití nerostného bohatství (horní zákon), a podle § 10 písm. a) zákona České národní rady č. 24/1972 Sb., o organizaci a rozšíření dozoru státní báňské správy, stanoví v dohodě s Českou odbornou radou a příslušnými ústředními orgány:

§ 1

Úvodní ustanovení

(1) Vyhláška stanoví povinnosti organizacím podléhajícím dozoru orgánu státního odborného dozoru nad bezpečností práce a dozoru orgánu státní báňské správy 1) při provozu zařízení s nebezpečím výbuchu hořlavých plynu a par.

(2) Vyhláška se nevztahuje na 2)

- a) zařízení pro rozvod a spotřebu plynu spalováním,
- b) zařízení pro spotřebu kapalných paliv a spalováním,
- c) nádoby pro dopravu plynu a kapalin,
- d) tlakové stanice plynu,
- e) hlubinné těžební a průzkumné doly a k nim příslušející podzemní dutní díla,
- f) podzemní zásobny plynu a kapalin v přírodních horninových strukturách.

§ 2

Výklad pojmu

Pro účely této vyhlášky se považuje za

- a) zařízení s nebezpečím výbuchu (dále jen „zařízení“) takové zařízení, ve kterém mohou vytvořit výbušnou směs,
- b) prostory s nebezpečím výbuchu (dále jen „prostory“) takové prostory, ve kterých jsou umístěna zařízení, anebo prostory, ve kterých se může vytvořit výbušná směs, 3)
- c) práce takové práce na zařízeních nebo v prostorech, při kterých se používají nástroje, nářadí, stroje a přístroje, které mohou způsobit iniciaci výbuchu výbušné směsi, nebo při kterých může dojít ke vzniku výbušné směsi,

d) výbušnou směs hořlavých plynů nebo par se vzduchem (nebo jiným oxidizačním prostředkem), že po iniciaci nastane výbuch, anebo takový plyn, který je schopen rozkládat se výbuchem.

§ 3

Zásady ochrany před výbuchy

(1) Organizace jsou povinny činit taková preventivní opatření, aby při provozu zařízení a při práci na nich nevznikla výbušná směs. Nelze-li zabránit vzniku výbušné směsi, musí se předem učinit opatření ke zabrazení iniciace výbuchu.4)

(2) Jestliže přes opatření provedená podle odstavce 1 nelze zabránit vzniku nebezpečí výbuchu, musí se podle míry ohrožení provést opatření ke snížení jeho nepříznivých účinků (např. odsun pracovníků, odvoz nebezpečných látek, inertizace, použití protivýbuchových zařízení)

Požadavky na provedení, umístění a provoz zařízení

§ 4

(1) Zařízení se musí chránit před nežádoucími účinky statické a atmosférické elektřiny a bludných elektrických proudů 5)

(2) Zařízení se musí zabezpečit tak, aby způsob nebo účinky jejich provozu (např. teplota, tlak) nemohly způsobit výbuch.

(3) Zařízení, ve kterých je během provozu výbušná směs a není zabráněno vzniku nebezpečí výbuchu (např. inertizací, vyloučením možnosti iniciace), musí být zajištěna proti nepříznivým účinkům výbuchu (např. uvolnění tlaku při výbuchu do volného prostoru).

§ 5

(1) Zařízení se mohou umístit jen tam, kde je zajištěno dokonalé větrání přirozeným způsobem. 6)

(2) Výskyt hořlavých plynů nebo par musí organizace vždy při uvádění zařízení do provozu anebo při podezření, že hořlavé plyny nebo páry ze zařízení unikají. V obestavěných prostorách je organizace povinna kontrolovat jejich výskyt nejméně jednou měsíčně.

(3) Zařízení, ve kterých se vyrábějí nebo skladují zkapalněné hořlavé plyny, nebo prostory, ve kterých jsou tato zařízení trvale umístěna, se musí vybavit indikátory změn vlastností prostředí důležitých pro bezpečnost obsluhy a provozu (např. koncentrace hořlavých látek).

§ 6

(1) Organizace je povinna vypracovat pro provoz zařízení místní provozní řád, který musí obsahovat:

- a) stručnou charakteristiku používaných látek a míst (částí), které představují zvýšené riziko vzniku výbuchu,
- b) pokyny pro obsluhu zařízení, nastavení a zkoušení zabezpečovacích, regulačních, měřících a signalizačních zařízení,
- c) bezpečnostní a protipožární opatření při uvádění zařízení do provozu anebo při jeho odstavení z provozu,
- d) způsob provádění čistících prací,
- e) rozsah a lhůty kontrol,

- f) lhuty k provádění revizí a zkoušek,
- g) lhuty , rozsah a způsob zjišťování výskytu hořlavých plynů a par v prostorách,
- h) opatření při vzniku výbušné směsi nebo nebezpečí výbuchu včetně způsobu opuštění pracoviště, poskytnutí první pomoci a opatření k likvidaci následku výbuchu, 7)
- i) seznam prací, k jejichž výkonu je potřebný příkaz (§ 8).

(2) Organizace musí zařízení evidovat.

§ 7

Odborná způsobilost pracovníku

(1) Organizace je povinna seznámit pracovníky pověřené obsluhou zařízení s místním provozním řádem, požárním řádem pracoviště, poplachovými směrnicemi, popřípadě havarijním plánem a musí je zaškolit v obsluze zařízení. Před pověřením samostatnou obsluhou zařízení musí být pracovníci přezkoušeni z teoretických a praktických znalostí obsluhy zařízení.

(2) Organizace určí obsah a délku zaškolení podle charakteru zařízení a rozsahu vykonávané obsluhy zkouškou nejméně jednou za tři roky

(3) Na zařízeních mohou vykonávat práce jen pracovníci, kteří byli organizací zaškoleni a seznámeni v rozsahu své činnosti s postupem při pracích na zařízeních a se souvisejícími bezpečnostními předpisy.

(4) Ustanoveními odstavců 1 až 3 nejsou dotčena ustanovení jiných předpisů, 8) které stanoví odbornou způsobilost pracovníku.

Práce na zařízeních a v prostorách

§ 8

(1) Práce na zařízeních a v prostorách se mohou provádět jen na základě písemného příkazu, který vydá pracovník pověřený organizací.

(2) Příkaz musí obsahovat:

- a) jméno, příjmení a funkci pracovníka odpovědného za provedení práce,
- b) označení pracoviště a pracovní skupiny, která bude práce vykonávat, druh práce a délku platnosti příkazu,
- c) způsob kontroly a zabezpečení pracovníku a pracoviště po dobu konání prací, případně způsob kontroly pracoviště po skončení prací,
- d) upozornění na možnosti ohrožení,
- e) preventivní bezpečnostní a protipožární opatření podle druhu práce a bezpečnostní a protipožární opatření při vzniku ohrožení.

(3) Organizace před začátkem prací seznámí pracovníky, kteří budou práce provádět, s obsahem příkazu k práci a s výstražnými znameními oznamujícími přítomnost hořlavých plynů a par.

(4) Organizace je povinna před zahájením prací zajistit pracovníkům předepsané osobní ochranné pracovní prostředky, nástroje, nářadí, stroje a přístroje a podle opatření uvedených v příkazu k práci zabezpečovací techniku, izolační dýchací přístroje, prostředky k hašení, vyprošťování a první pomoc.

(5) Práce se mohou zahájit jen po splnění preventivních bezpečnostních a protipožárních opatření uvedených v příkazu k práci.

(6) Práce na zařízeních musí být vykonány pod stálým dozorem odpovědného pracovníka, který je seznámen se správným a bezpečným způsobem provádění prací a při vzniku ohrožení je způsobilý provést předepsaná opatření. Současně musí kontrolovat používání předepsaných osobních ochranných pracovních prostředků, nástroje, nářadí, stroje a přístroje.

(7) Osobní ochranné pracovní prostředky a měřicí a zabezpečovací technika používané při pracích, při kterých může vzniknout výbušná směs, nesmí být iniciátorem výbuchu.

(8) Při pracích, při kterých může vzniknout výbušná směs, je zakázána manipulace s materiály, při které by mohlo dojít k iniciaci výbuchu (např. mechanickou jiskrou, výbojem statické elektřiny). V případě, že při těchto pracích vzniká tepelná energie, musí být odváděna tak, aby nedošlo k iniciaci výbuchu.

(9) Při pracích, při kterých může vzniknout výbušná směs, povrchná teplota zařízení bez nebezpečí výbuchu v prostorách nesmí přesáhnout teplotu, která je nižší o 10 % (nejméně však o 10), než je nejnižší zápalná teplota výbušné směsi.

(10) Jestliže není možno zabránit vzniku výbušné směsi, musí se použít pouze nástroje, nářadí, stroje a přístroje, které jsou provedeny tak, že při styku s materiálem nezpůsobí iniciaci výbuchu (dále jen „nevýbušné provedení“). Jestliže je nevýbušné provedení nástroje a nářadí zabezpečeno ochranou nejiskřící vrstvou, neporušenost této vrstvy se musí přezkoušet 9) nejméně jednou za tři roky. Je zakázáno používat nástroje a nářadí, jejichž ochranná nejiskřící vrstva je porušena.

§ 9

(1) Vstupovat do zařízení lze jen po určení obsahu kyslíku a provádět práce v zařízeních a v prostorách, při kterých se používají nástroje, nářadí, stroje a přístroje, které mohou způsobit iniciaci výbuchu, lze jen po zjištění látek tvořících výbušnou směs v pracovním prostoru.

(2) Vlastnosti prostředí (zejména koncentrace hořlavé látky) při provádění prací v zařízeních a prostorách se musí kontrolovat po celou dobu trvání prací.

(3) Při zvýšení koncentrace hořlavých plynů a par po dobu prací nad 25 % dolní meze výbušnosti se musí práce zastavit a pracovníci musí pracovní prostor opustit.

(4) Do prostoru, kde koncentrace hořlavých plynů a par přesahuje 50 % dolní meze výbušnosti, je vstup zakázán.

(5) Ustanovení odstavců 3 a 4 se nevztahují na případy, ve kterých je možnost výbuchu odstraněna (např. inertizací).

(6) Jestliže plyny nebo páry jsou zároveň škodlivinou a jejich koncentrace přesahuje nejvyšší přípustné koncentrace 10) musí být pracovník vstupující do zařízení s tím seznámen a kromě předepsaných osobních ochranných prostředků musí být vybaven ochranou dýchacích cest, záchranným pásem se závěsem v týlu 11) lanem a musí být jistěn dalším pracovníkem. Druhý konec lana musí být upevněn na bezpečném místě.

(7) Při pracích na zařízeních se musí v pracovním prostoru zajistit dostatečný obsah kyslíku (min. 19 %), jinak musí pracovník použít dýchací přístroj. Pracovní prostor nesmí být větrán kyslíkem.

(8) Organizace musí před začátkem prací informovat obsluhu zařízení o povaze vykonávaných prací.

§ 10

(1) Organizace je povinna před zařazením na práce nebo před pověřením samostatnou obsluhou provést výcvik

- a) pracovníku, kteří při pracích používají izolační přístroje, v používání těchto přístrojů,
- b) Pracovníku obsluhy zařízení a pracovníku vykonávajících práce a činnosti při havarijních situacích zařízení v provádění opatření ke snížení nepříznivých účinků výbuchu.

(2) Výcvik těchto pracovníků nutno opakovat alespoň jedenkrát za rok.

(3) Rozsah a způsob výcviku určí organizace.

§ 11

Organizace je povinna upozornit dodavatele prací na nebezpečí vyplývající z povahy zařízení. Tím není dotčena odpovědnost dodavatele prací za provedení bezpečnostních opatření vyplývajících z povahy těchto prací.

§ 12

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. června 1987.

Ing. Zídka v.r.

Dr. Bartík v.r.

- 1) Zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce. Zákon č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horní zákon). Zákon České národní rady č. 24/1972 Sb., o organizaci a o rozšíření dozoru státní báňské správy.
- 2) Pro tato zařízení platí zvláštní předpisy : např. vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce č. 85/1978 Sb., o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení, výnos Českého báňského úřadu ze dne 3. 1. 1971 čj. 1/1971, kterým vydává předpis o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o ochraně zdraví při práci a o bezpečnosti provozu v organizacích, pokud podléhají zákonu č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horní zákon), reg. v částce 7/1971 Ú. v. ČSR z 23.7.1981 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o bezpečnosti provozu pro vrtné a geofyzikální práce a pro těžbu, úpravu a podzemní skladování kapalných nerostu a plynu v přírodních horninových strukturách v organizacích podléhajících dozoru státní báňské správy, reg. v částce 33/1981 Sb., ČSN 65 0201 Hořlavé kapaliny. Provozní a sklady, ČSN 078304 Kovové tlakové nádoby k dopravě plynu. Provozní pravidla.
- 3) Rozměry těchto prostorů se určují podle zvláštních předpisů: např. ČSN 33 0200 Elektrotechnické Předpisy. Druhy prostředí pro elektrická zařízení. ČSN 33 2320 Elektrotechnické předpisy. Předpisy pro elektrická zařízení v místech s nebezpečím výbuchu hořlavých plynů a par.
- 4) ČSN 83 2061 Pracovní ochrana. Zabezpečení proti výbuchu. Všeobecné požadavky
- 5) ČSN 33 2030 Elektrotechnické předpisy. Ochrana před nebezpečnými účinky statické elektřiny. ČSN 34 1390 Předpisy pro ochranu před bleskem. ČSN 03 8370 Snížení korozního účinku bludných proudů na úložná zařízení.
- 6) § 30 vyhlášky Českého úřadu bezpečnosti práce č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení. ČSN 33 2320.
- 7) § 8 odst. 2 vyhlášky Českého úřadu bezpečnosti práce č. 48/ 1982 Sb. Směrnice Ústředního báňského úřadu čj. 2200/1966 ze dne 1.4. 1966 pro sestavení plánu na likvidaci závažných nehod při hornické činnosti prováděné povrchovým způsobem s výjimkou povrchových provozů hlubinných dolů (povrchové havarijní směrnice), reg. v částce 1/1967 Sb. Výnos Českého báňského úřadu čj. 2700/1980 ze dne 12. 3. 1980 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu v organizacích, které podléhají státnímu odbornému dozoru orgánu státní báňské správy podle zákona České národní rady č. 24/1972 Sb., reg. v částce 26/1980 Sb.
- 8) Např. vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 21/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanovují některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, vyhláška federálního ministerstva paliv a energetiky č. 175/1975 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení plynárenského úřadu č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhlášky č. 98/1082 Sb., zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ČSN 05 0610 Bezpečnostní ustanovenia pre zváranie plameňom a rezanie kyslíkom, ČSN 05 0630 Bezpečnostní ustanovení pro svařování elektrickým obloukem.
- 9) ČSN 83 0090 Ověřování vzniku zápalných mechanických jisker.
- 10) Směrnice ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky čj. HEM-340.2-30.9.78 z 11. 5. 1978 o hygienických požadavcích na pracovním prostředí, reg. v částce 21/1978 Sb. (uveřejněné ve sbírce Hygienické předpisy pod poř. č. 46 sv. 39/1978).
- 11) Např. celokožený pás pro čističe kotlu (skupina 8.1, poř. č. 5, katalog OOPP, Práce Praha 1980), bezpečnostní křížový pás A4 JKPOV 723 495 (Katalog OOPP Práce Bratislava 1984).

